

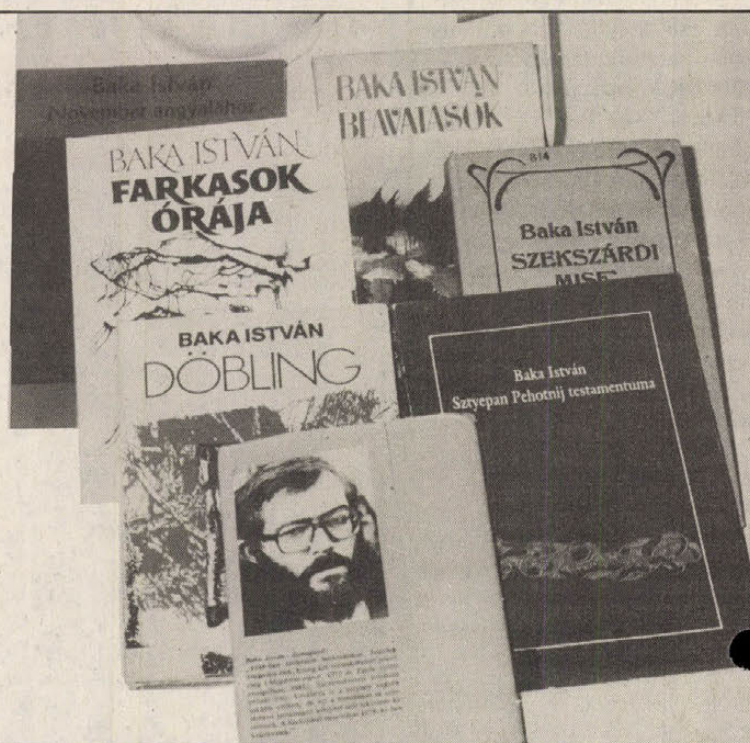
Részletek Temesi Ágnesnek, a Babits Mihály-díj átadásakor mondott beszédéből: Ő a versben nem a lehetőséget keresi, hogy mulandó személyes és esetleges sérelmeket, kalandokat és indulatokat postázzon az utókornak vagy az emberiségnek, hanem annál lehetőségét, hogy a költő viszonyerje kiválasztottságát, felelősségét és tisztességét. Költői képei sohasem öncélúak, nem üres formai bravúrok, hanem a költői egyéniség és magatartás kifejezői. A kitűnő képalkotó készség, a babitsi hagyományok minden versén tükröződnek. Mindmáig megmaradt a Tolnai-domság, Szekszárd fiának. Minden alkotásának születése, a gondolatok verssé érése, formálódása a szekszárdi házhoz kötődnek. „Igazából nem a díjak számítanak, hanem a művek” – mondtad Pista egy interjúban. Igaz, de ahhoz, hogy ismét kezünkbe tudjuk venni a tollat, az ecsetet, munkánk segédeszközét, kell a visszajelzés, a kontroll, kell egy jó szó, meleg kézfogás, biztató mosoly. Mi ezt a jó szót, ezt a baráti kézfogást, biztató mosolyt nyújtjuk neked. Itt, ahol velünk van Babits, Liszt, a Szekszárdi mise, a Bartina, a Bakta, Csatár – és a faszor, s a bérház, hol a lány lakott.

HAZAFI JÓZSEF, NAPKÖZIS TÁRSA, BARÁTJA: Baka István a világ legegyszerűbb és legszerényebb embere volt.

DICSŐ ZSOLT, KÖLTŐ: Ismeretsegünk nagyon korai, hisz két utcányira laktam tőle. Később egy szakállas, szemüveges tanárt jelentett a gimnázium folyosóján, akinek versét olvastam a Tiszatájban. Aztán az országosan elismert költőt, aki azonnal ígert mondot, amikor meghívtam első kötetem bemutatójára. Egy mondatát nagyon megőriztem. „Legjobb azok a verseid, amelyekben megvillan a kisvárosi élet nyomorúsága.” Megőrzöm a pipafüstös bölcs boroztatásokat, s a zseniális költőt, aki tagadhatatlanul hatással volt rám, s benne van a verseimben. Ő „A” BAKA PISTA!

TÓBIÁS GYÖRGYI, TANÍTVÁNYA: Pörögnek agyamban a képek és bár dolgozom, belülről zokogok. Hadd mondjam Neki, amit gondolok. Nem igaz, már 20 éve, pedig, mintha tegnap lett volna, amikor 34 lány szemtűzében bejöttél az osztályba, félregombolt tanári köpenyben. Zavarba hoztunk. „Na, valaki másszon fel a táblára” mondtad, s erre kitörhetett az elfojtott nevetés. Mindenki a szívébe zárt. Annyira, hogy első köteted megjelenésekor kivonult a könyvesboltba az Egészségügyi Szakközépiskola I. B osztálya és testületileg mind egy szál felvásárolta a Magdolazápot. Faltuk a tanár úr verseit. Osztályfőnököm is voltál egy darabig. De jó idők voltak azok! Most nagyon fáj, hogy már nem mosolyoghatjuk meg együtt újra régi közös emlékeinket. Már nem járszunk Robin Hoodot szüret idején, amikor a szőlőlevelekből koszorút fontunk a fejünkre, s a tőkék között, Te, „nagydiák”, együtt rohangászta velünk. Már nem varrjuk össze kiránduláskor a pizzamád szarát és nem kenjük be fogkrémrel a kilincset, ahogy az a diákhagyományokhoz illett... Aztán megszeretted velünk Nagy László költészetét. Emlékszel, hogy örültél, amikor a Gyümölcsoltó című versével nyertem? Aztán, amikor elmentél, távolról is gyönyörű versekkel kedveskedtél nekünk. De szép volt, amikor a '80-as évek elején, mint tanítványod mondhattam verseidet az író-olvasó találkozón. Büszke voltam Rád nagyon. Ma is az vagyok. Mennyit beszélgettünk, hány komoly, meghitt percet töltöttünk együtt. Szerettünk Téged, régi diákjaid. A szál rózsaát már nem tudom átadni Neked, mint tavaly a Pro Urbe kiállításán. Tanár úr, Pista, az általad meg-

A Babits-díj átadása...
Fárasztó-fényes nap...
Isten veled, mondom
elköszönésképpen.
Veled is, majd vigyázok magamra, jó? feleli...
Rebbenés nélkül olvas a szem a szívben, a lélekben. Tudjuk, miről beszélünk.

Im memoriam Baka István 1948–1995

szeretett Nagy László-verssorral köszönök el Tőled: „Tisztának a tisztát őrzükk meg, / s oltalmazuk az időben. Ámen”

GACSÁLYI JÓZSEF, SZERKESZTŐJE: Oscar Wilde mondja: „Az ember legkevésbé önmaga, ha saját személyében beszél. Adjatok neki álarcot és az igazat fogja mondani”. István nekünk ajándékozta költészetét megannyi igazmondó álarccal. Ő az a barátom, akivel sok idő múltán is ott tudtuk folytatni a félbe maradt beszélgetést, ahol abbahagytuk. A legutóbbit sem fejeztük be.

MERŐ BÉLA, A LEGRÉGEBBI BARÁT: A halál mindig felkészületlenül éri az embert, s a legszörnyűbb az, hogy ilyenkor élesen előkerülnek a közös emlékek. Még 1957-ben volt valamilyen ünnepség a Garay általános iskolában, ahol egy rövidnadrágos, viharokos fiú saját versét mondta. Akkor találkoztunk először. Fantasztikus barátság volt. A város más-más végében laktunk, így oda-vissza kíséretük egymást. Negyedik korunkban versenybe olvastuk Shakespeare-t. Emlékszem, a gimnázium nagyon erős volt, ő önképzőköri elnök lett, holott akkor még székfoglaló beszédet kellett tartani. Két színpadnak voltunk tagjai, s fantasztikus álmokat kergettünk. Nagyon sok ember szerveződött körénk, akikkel jóban voltunk, Kékes Gábor, Lányi Péter és még jó néhányan. Éjszakáig beszélgettünk. Barátok maradtunk később is, bár ő Szegedre, én meg Zalaegerszegre, a színházhoz kerültem. A találkozások mindig megmaradtak. Közös produkciónk is volt, ezzel a címmel: A völgy felett lebegő láng című misztériumjáték és az elvesztett Che Guevara élete a DNMF kulturális osztagának előadásában egy dél-vietnami faluban. 1970-ben mutatták be egy fesztiválon. Óriási botrány keveredett. Mindkettőnk

le akarták csukni. Szerencsére Pista Leningrádban tanult, én meg katona voltam, s a parancsnokom mellém állt. Aztán voltak ezek mindkét városban. Az Ady-műsorából csináltunk egy előadást, de igazán fáj, hogy közös színpadi álmainkat sohasem tudtuk megvalósítani, a főnököm nem engedte. A Korinthuszi menyasszonyt is Szegeden mutatták be. Nagyon sajnálom, hiszen ebben a darabban is minden szekszárdi, ahogy a mi emlékeink is közösek. A dombok, a Béla tér, minden, ami azt a csodálatosan együtt töltött 9 évet idézi, ami megismételhetetlen és egy életre feltöltő erejű volt. Szép pillanataink voltak, nagyon szépek. Utóbb inkább csak telefonon beszélgettünk. Sokat voltam külföldön. Most, hogy Temesvárra indultam, terveztem, hogy bemegyek hozzá. Akkor kaptam a szörnyű hírt...

PÓLA KÁROLY, EGYKORI TANÁRA: Nem tudom, szabad-e botladozó gondolatokkal, kidolgozatlan mondatokkal emlékezni arra, aki a szavaknak is, a gondolatoknak is biztos kezű mestere volt. Nem is tenném – csak csendesesen magamban – ha nem kérnék tőlem: mondjam el, milyen emlék é bennem Baka Istvánról. Először talán azt idézem, amit tréfásan ő szokott mondani nekem: „Kösz, hogy nem buktattál meg fizikából”. Én arra nem is emlékszem, hogy azt kellett volna tennem. Arra igen, hogy sokszor valóban csak a teste volt jelen az órán, gondolata valahol máshol járt. Bizonyára az én hibám is volt, hogy a fizikát földhözragadt tudományként tartotta. Ő valószínűleg már akkor építette magában saját – nem e tantárgy törvényére épülő – világot. Illetlenség lett volna megzavarni – mondom most; akkor csak annyi volt a fontos nekem: Ő valamit (önképzőkört, iskolarádiót...) legalább igazán jól csinál. És ez a pedagógusnak elég.

Istvánnal kapcsolatos – későbbi – igazán maradandó és már tartós élményem

az, amikor rádöbbentem: egyre jobban figyelek arra, amit ír, amit mond, mert sok bölcsességet, sok addig megfoghatatlan összefüggést tárt elém, elém. Ha pedagógus valaminek örülhet, akkor annak igen, hogy tanulhat a volt tanítványától, nem középiskolás fokon.

ELEKES EDUÁRDNÉ, A FARKASOK ÓRÁJA KIADÓJA: Évfolyamtársak voltunk a Garayban. Akkor keveset tudtam róla. Kicsit megközelíthetetlen, tehetős külön, maga a másság volt. Később a könyvtárban ismertem meg, beszélgetésként, vissza-visszatérő költővendégként. Erősen kötődött hozzánk. Megkeresésére '92-ben izgalommal és kicsit félve vállaltuk a nagy kiadók mellett verseinek megjelenését. Szép és örömteli munka volt az a szűkös 3 hónap, ami a szerkesztésre jutott. A Farkasok órája című kötet egy nagy költő megrendítő megnyilatkozása. Megindított a szülőváros iránti hűsége. Számomra mindig a ráismerés, a rácsodálkozás pillanatát hozta, amint felidézte a szülőházhoz fűződő emlékeit, a gyermekkor, az ifjúkori szerelmeket, az iskolai órák előtti szorongásos perceket. Tekintetűnkől valamennyiünk kedves emlékeit olvashatta. Mindig visszavágyódott a városba. Jó lett volna akkor hívni, fogadni, amikor tehetségével, szorgalmával még itt szolgálhatta volna az irodalmi élet megszervezését – elfogultságok, érdekcsoportokhoz való tartozás nélkül –, ami költői magatartását meghatározta.

Elvesztése ráébreszt minket fájón sokasodó HIÁNYAINKRA.

Isten veled,
mondjuk elköszönésképpen.
Vigyázni fogunk a szavaidra.

Németh Judit